

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою
«Міжнародний банківський бізнес»
(назва освітньої програми)

на тему:
«Роздрібний банківський бізнес: сучасний стан та перспективи
розвитку»
(назва теми)

Виконавець:
студент ФФБС
Власов О.В.
(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., ст. викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Деркач Ю.Б.
(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Поступова цифровізація банківської сфери, що характеризується проведенням великої кількості операцій за допомогою використання комп'ютерних програм та мереж, стає потужним стимулом для розвитку всіх секторах банківського бізнесу. Використання сучасних інформаційних розробок і нововведень створює умови для вибудовування комунікаційних каналів між постачальниками і одержувачами фінансових послуг. Сьогодні на фінансовому ринку з'являється все більше небанківських фінансових компаній, діяльність яких впливає на умови ведення роздрібного банківського бізнесу.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних засад організації роздрібного банківського бізнесу та надання практичних рекомендацій з питань удосконалення цієї діяльності банків в умовах цифровізації.

Завдання дослідження:

узагальнити наукові підходи до визначення сутності роздрібного банківського бізнесу;

дослідити сучасні тенденції розвитку роздрібного банківського бізнесу;

проаналізувати законодавче підґрунтя, що регулює порядок проведення банками операцій з обслуговування населення;

дослідити стан депозитного та кредитного портфелів фізичних осіб;

проаналізувати платіжні послуги банків;

оцінити стан роздрібного бізнесу ПАТ АБ «Південний»;

дослідити міжнародний досвід розвитку споживчого кредитування;

дослідити напрями цифрової трансформації роздрібного бізнесу банків.

Об'єктом дослідження є економічні відносини, пов'язані з наданням банками послуг фізичним особам.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади діяльності банків в сегменті роздрібного бізнесу.

Методами дослідження є методи аналізу та синтезу; методи групування, порівняння та узагальнення економічних показників; методи фінансового аналізу та спостереження.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів; науково-методична література; законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність банків; фінансові звіти банків; статистичні дані НБУ; матеріали періодичних видань та Інтернет-ресурси.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 76 сторінок. Основний зміст викладено на 70 сторінках. Робота містить 9 таблиць, 29 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра опубліковано тези доповіді «Роздрібний банківський бізнес в Україні: практичні аспекти».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні основи роздрібного банківського бізнесу» розглянуто зміст поняття «роздрібний банківський бізнес»; визначено сучасні тренди розвитку роздрібного бізнесу банків; розглянуто законодавство, що регулюють діяльність банків з обслуговування населення.

У другому розділі «Практичні аспекти функціонування роздрібного бізнесу банків» проаналізовано кількісні показники, що характеризують стан кредитного та депозитного портфелів фізичних осіб, платіжні послуги банків; досліджено стан та особливості роздрібного бізнесу ПАТ АБ «Південний».

У третьому розділі «Перспективні напрямки розвитку роздрібного бізнесу банків» досліджено міжнародний досвід розвитку споживчого кредитування та напрями цифрової трансформації роздрібного бізнесу банків.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити наступні висновки:

1. Роздрібна банківська операція - сукупність аналітичних, фінансових, технічних, бухгалтерських і комунікаційних процедур, які відображаються у технології створення та реалізації роздрібних банківських послуг. Роздрібна банківська послуга – комплекс дій працівників банку у вигляді операцій з визначеними функціональними ознаками, за допомогою яких обслуговуються фізичні особи. Роздрібний банківський продукт – результат діяльності банку з надання послуг фізичним особам, розроблений із урахуванням їх потреб. Роздрібний банківський бізнес - самостійний напрям діяльності з обслуговування фізичних осіб, який має чітко виражені склад і структуру операцій та послуг, знаходиться під впливом зовнішніх факторів, що сприяють його швидкій трансформації.

2. Український роздрібний бізнес банків пройшов шлях від надання клієнтам обмеженого переліку послуг до пакетних пропозицій. Сьогодні роздрібний бізнес спирається на стратегію, орієнтовану на потреби своїх клієнтів-фізичних осіб та характеризується високою ступеню дифузії нових послуг в банківському секторі. В умовах цифровізації основними напрями розвитку є автоматизація процесів; оптимізація бізнес-процесів і впровадження нових ІТ-технологій: підвищення ефективності та прибутковості філіальної мережі.

3. Карантинні заходи та економічна криза сприяли скороченню споживчих витрат й зростанню заощаджень населення України. Станом на 01.01.2021 р. частка кошти фізичних осіб склала 42% у зобов'язаннях банків, однак лише 46% цих коштів розміщені на строк від 1 до 6 місяців, решта – короткострокові, що ускладнює процес надання довгострокових позик. Відсоткові ставки за депозитами упродовж 2020 р. знаходяться на рекордно низькому рівні. У 2020 р. темпи кредитування населення сповільнилися, також спостерігається переважання споживчих кредитів над кредитами на придбання та будівництво нерухомості. У 2018-2020 р. банки активно співпрацювали з платіжними системами, в т.ч. з картковими.

4. Діяльність ПАТ АБ «Південний» перш за все спрямована на обслуговування юридичних осіб. Проте частка депозитів фізичних осіб на 01.01.2021 р. складає 40,5% , з яких лише 39,5% - це строкові кошти. Діяльність банку орієнтована на кредитування юридичних осіб, кредитний портфель фізичними осіб складає 1,2% від загального обсягу кредитів. Банк поступово скорочує свою присутність на картковому ринку. Загалом станом на 01.01.2021 доходи від операцій з населенням склали лише 1,2% від загального обсягу доходів. Проте витрати від операцій з фізичними особами склали 37,3% від загального обсягу, що пов'язане з виплатою відсотків по депозитах. У своїй діяльності на ринку роздрібних послуг банк, головним чином, фокусується на обслуговуванні моряків, пропонуючи різні програми заощадження та споживання коштів, а також активно співпрацює з роздрібними системами переказу коштів.

5. Аналіз взаємозв'язку між банківськими депозитами та кредитами приватному сектору свідчить, що у Польщі зв'язок прямий та тісний: збільшення депозитів призводить до зростання обсягів кредитування; в Україні зв'язок слабкий, відповідно, обсяг кредитного портфелю приватного сектора не надто залежить від обсягу банківських ресурсів, очевидно що є ще ряд факторів, які впливають на обсяги кредитного портфелю. Україна за часткою споживчих кредитів до ВВП займає останнє місце серед країн Європи – 5,7%, у Польщі цей показник майже у 3 рази більше.

6. Оскільки, поживлення кредитування, зокрема споживчого, це питання послідовного зростання ВВП, доходів суб'єктів економіки, покращення життя, рівня соціальної захищеності населення, тому для України, важливим є активізація цього процесу. З метою стимулювання банківського кредитування необхідно: створювати умови для підвищення рівня фінансової інклюзії, розвитку онлайн-сервісів та інфраструктури безготівкових транзакцій; впровадити диференціацію норм резервування залучених коштів відповідно до строків розміщення; впровадити комплекс заходів щодо підвищення надійності позичальників та зниження ризиків кредитування бізнесу.

7. Розвиток цифровізації потребує трансформації діяльності банків. Трансформація банку - це складний і витратний процес, що вимагає додаткових вкладень власників кредитної організації і високого професіоналізму менеджменту банку. Варто проводити цифрову трансформацію роздрібногo бізнесу як на рівні фронт-офісу, так і на рівні бек-офісу. З метою модернізації фронт-офісу роздрібногo бізнесу у сегментах кредити, депозити, платежі необхідно персоніфікувати послуги, автоматизувати платежі, працювати над удосконалення онлайн-банкінгу та мобільного банкінгу, пропонувати клієнтам індивідуальний дизайн послуг. У сфері модернізації бек-офісу роздрібногo бізнесу банку необхідно використовувати цифрові технології з метою аналізу потреб клієнтів, кредитоспроможності позичальників, виявлення клієнтів, які приносять найбільший дохід банку.

АНОТАЦІЯ

Власов О. В. «Роздрібний банківський бізнес:
сучасний стан та перспективи розвитку»
Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньою програмою «Міжнародний банківський бізнес». –
Одеський національний економічний університет – Одеса, 2021

У роботі розглянуто теоретичні аспекти поняття «роздрібний банківський бізнес», визначено сучасні тренди ведення банками роздрібного бізнесу; розглянуто законодавство, що регулюють цей сегмент банківської діяльності.

Проаналізовано кількісні показники, що характеризують кредитний та депозитний портфелі фізичних осіб, платіжні операції банків; досліджено стан роздрібного бізнесу ПАТ АБ «Південний».

Досліджено міжнародний досвід розвитку споживчого кредитування та напрями цифрової трансформації роздрібного бізнесу банків.

Ключові слова: банку, клієнт, послуга, депозит, кредит, картка

ANNOTATION

Vlasov A.V. «Retail banking: current status and development prospects»
thesis for Bachelor degree in specialty
«072 Finance, Banking and Insurance»
under the program «International banking», Odessa National Economic University
Odessa, 2021

The theoretical aspects of the concept «retail banking business» current trends in retail banking are identified; the legislation regulating this segment of banking activity is considered.

Quantitative indicators characterizing the loan and deposit portfolios of individuals, payment transactions of banks are analyzed; the state of retail business of Public Company Joint-Stock Bank «Pivdennyi» is investigated.

The international experience of consumer lending development and directions of digital transformation of banks' retail business are studied.

Key words: bank, client, service, deposit, credit, card